

Nr 139.

Ankom till Riksdagens kansli den 23 maj 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ökade anslag till folkskoleseminarierna m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (2:a Avd.)

I den till Riksdagen den 14 januari 1913 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels i punkt 162 av åttonde huvudtiteln att i avbidan på proposition rörande omorganisation av folkskoleseminarierna i riket för sådant ändamål beräkna en ökning av det å ordinarie stat uppförda anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med 180,000 kronor, dels ock i punkt 166 av samma huvudtitel att i avbidan på proposition rörande omorganisation av folkskoleseminarierna i riket för höjning av stipendierna för seminarieelever beräkna en ökning av det å ordinarie stat uppförda anslaget till stipendier för seminarieelever med 100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 4 sistlidne april avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition (nr 205), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att

dels till förstärkande av folkskoleseminariernas lärarkrafter med 13 ämneslärare samt 12 lärare vid övningsskolorna, till bestridande av ersättning enligt stadgade grunder till övningslärare vid seminarierna för utsträckt tjänstgöring ävensom till beredande av tillgång till ökning av de till materiell samt ved och ljus m. m. för de olika seminarierna utgående årliga anslagen höja det nu under rubriken: Seminarier för folkskollärares bildande, i riksstaten å ordinarie stat uppförda anslaget å 617,165 kronor, utöver redan äskat belopp av 46,750 kronor, med 73,515 kronor samt i riksstaten uppföra detsamma under förändrad benämning: Folkskoleseminarierna, med 737,430 kronor;

dels för beredande av tillfällig löneförbättring till de ordinarie lärarna och lärarinnorna vid folkskoleseminariernas övningsskolor, i Stockholm och Göteborg med 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna och i övriga städer med 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna, bevilja på extra stat för år 1914, utöver redan äskat belopp av 9,800 kronor, ytterligare 1,500 kronor;

dels för beredande av tillgång till anskaffande av böcker, undervisningsmateriell m. m. vid de särskilda seminarierna bevilja på extra stat för år 1914 ett belopp av 84,400 kronor;

dels höja det i riksstaten å ordinarie stat uppförda anslaget till stipendier för seminarieelever från 93,750 kronor, utöver förut äskat belopp å 6,400 kronor, med ytterligare 100,150 kronor till 200,300 kronor;

dels till stipendier för seminarieelever vid vissa parallellklasser vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Strängnäs, Falun och Kalmar bevilja på extra stat för år 1914, utöver redan äskade belopp, ytterligare 7,200 kronor;

dels ock besluta, ej mindre att berörda två ordinarie anslag till folkskoleseminarierna och till stipendier för seminarieelever må utgöra ett gemensamt reservationsanslag för folkskoleseminarierna, än även att det i riksstaten å ordinarie stat uppförda anslaget: Undervisningsmateriell m. m. för folkskolor, å 30,000 kronor, vilket anslag nu tillika med de ordinarie anslagen till seminarier för folkskollärares bildande, till stipendier för seminarieelever samt till arvoden åt folkskoleinspektörer utgör ett gemensamt reservationsanslag, skall i riksstaten uppföras såsom ett särskilt reservationsanslag.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft nedannämnda i förevarande ämne inom Riksdagen väckta motioner, i vilka föreslagits, i motionen nr 142 inom Första kammaren av herr *K. J. Ekman*,

att Riksdagen, därest Kungl. Maj:ts ifrågavarande anslagsyrkanden helt eller delvis bifallas, måtte vid medlens beviljande fästa såsom villkor, att sådan ändring i stadgan för folkskollärarseminarierna i riket vidtages, att den som önskar att såsom elev vinna inträde i seminarium skall, bland annat, genom vederbörande pastorsämbetes intyg styrka, att sökanden är döpt medlem av svenska kyrkan och efter där åtnjuten konfirmationsundervisning behörigen förklarats berättigad till konfirmation och nattvardsgång;

i motionen nr 166 inom samma kammare av herr *Oscar Olsson*, att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t vid

det slutliga fastställandet av kursplanen i kristendom för seminarierna täcktes bestämma densamma med hänsyn till att kristendomsundervisningen i folkskolan bör meddelas i form av bibelläsning två å tre timmar i veckan, varvid inga hemläxor få förekomma och utom bibeln inga andra läroböcker få användas än en läsebok med berättelser ur Gamla testamentet;

i motionen nr 167 inom samma kammare av herr *Oscar Olsson* och i den därmed lika lydande motionen nr 358 i Andra kammaren av herr *R. Sandler*, att Riksdagen måtte ingå till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t vid uppgörandet av normalplan för seminarieundervisningen ville tillgodose det i folkundervisningskommitténs förslag upptagna nya ämnet ekonomilära i ungefär samma utsträckning, som kommittén föreslagit, och för undervisningen i ämnet anvisa tid, som ej understiger två timmar i veckan i vardera av de båda högsta klasserna.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

Sedan länge har behovet av ny och efter tidsförhållandena bättre lämpad stadga jämte undervisningsplan för folkskoleseminarierna i riket varit känt och erkänt. Förarbeten för en sådan stadga och undervisningsplan föreligga ock i de utredningar och förslag, som lämnats av folkundervisningskommittén i dess betänkande angående folkskoleseminarierna samt i de yttranden, som i anledning därav avgivits av vederbörande myndigheter. I förevarande proposition, vilken i det väsentliga ansluter sig till nämnda kommittés förslag, göres framställning om de anslagshöjningar för ökande av seminariernas lärarkrafter och förbättring av deras utrustning, som skulle bliva erforderliga för den föreslagna undervisningsplanens tillämpning från och med höstterminen 1914, varjämte hemställts om ökning av de till seminarieleverna utgående stipendierna. I statsrådsprotokollet har departementschefen därjämte angivit vissa av de grunder för seminariernas organisation, undervisning och styrelse, vilka äro avsedda att komma till närmare utförande i en ny stadga och undervisningsplan för nämnda läroanstalter.

Utskottets yttrande.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att en reformering av folkskoleseminarierna i berörda hänseenden icke längre bör undanskjutas, och de synpunkter, som av departementschefen lagts på frågan, synas utskottet i det väsentliga vara riktiga.

Utskottet vill först angiva sin mening rörande de uttalanden, som gjorts i statsrådsprotokollet i fråga om seminariernas organisation, under-

visningsplan och styrelse samt därefter yttra sig om de framställda anslagsäskandena.

*Seminarie-
kursens
längd.*

Vad då angår seminariekursens längd har kommittén föreslagit, att densamma fortfarande såsom hittills måtte bli i regeln fyraårig. Fler-talet av de i ärendet hörda myndigheterna hava uttalat sin anslutning till kommitténs åsikt, under det åtskilliga av dem yrkat kursens utvidgning till femårig. Departementschefen instämmer i kommitténs förslag och anser, att den förbättring av seminarieundervisningens resultat, som är önskvärd, skall kunna vinnas genom en höjning av inträdesfordringarna, vilken skulle medgiva, att det första seminarieåret kunde frigöras från obehövliga men tidsödande repetitionskurser, genom en inre sovring och om-läggning av undervisningsplanen med utsöndring av mindre värdefulla eller onödigt elementära beståndsdelar samt genom vidsträcktare tillämpning av ett naturligare och mera på självverksamhet anlagt arbetssätt.

Utskottet delar denna departementschefens åsikt och instämmer i hans uttalande att, innan en förlängning av seminariekursen vidtages, man åtminstone bör hava gjort allt vad göras kan för att förbättra densamma inom det tidsutrymme, som den för närvarande har sig tillmätt.

Mot de föreslagna kunskapsfordringarna för inträde i seminarium har utskottet i det hela icke funnit skäl till erinran.

Nya ämnen.

Enligt kommitténs förslag skulle å seminariernas undervisningsplan upptagas två nya undervisningsämnen, ekonomilära och främmande språk.

Ekonomilära.

Genom det förstnämnda av dessa ämnen har huvudsakligen avsetts att bibringa seminarieeleverna dels en översikt av den allmänna social-ekonomien, d. v. s. den teoretiska utredningen av de faktorer, som ingå i och reglera det ekonomiska livet, samt en överblick av det ekonomiska livets historiska utveckling, dels ock en beskrivande framställning av Sveriges näringsliv med huvudvikten lagd på jordbruket. Beträffande den av kommittén föreslagna lärokursen i ämnet har departementschefen uttalat, att han icke funne densamma i allo lämplig, i det den dels till skada för andra läroämnen tillägnat sig viktiga delar av deras innehåll, dels upp-tog sådant, som seminarierna med sin utrustning icke hade förutsättningar att på ett fruktbärande sätt bibringa, dels i det hela erhållit en omfattning och karaktär, som icke motsvarade dess elementära uppgift. Å andra sidan vore departementschefen icke benägen att låta ämnet helt utgå ur undervisningsplanen utan funne det lämpligt, att det innehåll av ekonomisk natur, som borde ingå i olika läroämnens kurser, under seminariekursens senare del samlades, fullständigades och ordnades till ett helt. Ekonomiläran kunde således med en mera måttlig uppgift och med en

däremot svarande undervisningstid förekomma som ett särskilt ämne på seminariets högre stadium. I sina förutberörda motioner hava herrar Oscar Olsson och R. Sandler yrkat, att ifrågavarande ämne måtte tillgodoses i ungefär samma utsträckning, som kommittén föreslagit, samt att den för detsamma avsedda undervisningstiden, som av kommittén föreslagits till sammanlagt fem timmar i veckan, ej måtte sättas lägre än till två timmar i veckan i vardera av de båda högsta klasserna.

I likhet med kommittén och departementschefen finner utskottet det vara av stor betydelse, att kännedom om det ekonomiska livets historiska utveckling och viktigaste företeelser i nutiden samt framför allt om vårt lands näringsliv meddelas i seminarieundervisningen. Utskottet har dock icke blivit övertygat om att detta lämpligast bör ske genom sammanförande på sätt kommittén föreslagit av hithörande kunskapsmaterial till ett särskilt läro ämne. Icke minst med hänsyn till de synnerligen stora svårigheter, det i de flesta fall torde möta att anskaffa lärare med nödiga kvalifikationer för undervisningen i ett så omfattande och delvis heterogent ämne, synes det utskottet lämpligast, att det kunskapsstoff av hithörande art, som med fördel kan upptagas i seminarieundervisningen, huvudsakligen meddelas i sammanhang med de läroämnena, med vilka det äger naturligt samband. Att det emellertid i sådana fall, där för ändamålet fullt kompetent lärarkraft finnes att tillgå, kan vara ändamålsenligt, att därjämte en sammanfattande och ordnande överblick lämnas av det i den övriga undervisningen meddelade hithörande kunskapsmaterialet, vill utskottet icke bestrida.

Av vad nu anförts framgår, att utskottet icke kan tillstyrka de av herrar Olsson och Sandler väckta motionerna.

Beträffande det andra av de nya ämnena, främmande språk, har av kommittén föreslagits, att undervisning i tyska och engelska skulle meddelas vid varje seminarium med syfte att bibringa en elementär och för praktiskt behov avsedd kunskap i ettdera av dem, att ingen elev skulle äga rätt att deltaga i undervisningen i mer än ett av språken, men att varje elev skulle vara skyldig att efter eget val begagna sig av undervisningen i det ena av dem, dock med viss möjlighet till bortval av ämnet och viss begränsning beträffande rätten att välja mellan de båda språken. För undervisningen uti ifrågavarande ämne har kommittén avsett sammanlagt sex veckotimmar. Departementschefen instämmer i detta kommitténs förslag.

Främmande
språk.

Utskottet, som icke funnit skäl att motsätta sig upptagandet av berörda ämne i seminarieundervisningen, anser dock, att någon sådan val-

frihet mellan tyska och engelska språken vid de särskilda seminarierna, som av kommittén föreslagits, med hänsyn till den därav förorsakade väsentliga kostnadsökningen icke bör ifrågakomma. Det må enligt utskottets mening vara tillräckligt, om vid varje seminarium, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, meddelas undervisning i allenast ett av de nämnda språken, tyska eller engelska.

*Övriga läro-
ämnen.*

Vad beträffar den föreslagna undervisningsplanen i övrigt finner utskottet i likhet med departementschefen det nödigt, att vid utarbetandet av en officiell undervisningsplan för seminarierna lärokurserna, särskilt i vissa ämnen, erhålla en strängare begränsning än den, de fått i kommitténs förslag.

*Herr Oscar
Olssons mo-
tion rörande
kristendoms-
undervisnin-
gen.*

I detta sammanhang har utskottet att angiva sin ställning till det av herr Oscar Olsson i den ena av hans förberörda motioner framställda förslaget beträffande kristendomsundervisningen vid seminarierna. Motionärens förslag utgår från den uppfattningen, att kristendomsundervisningen i folkskolan blott borde omfatta bibelläsning två till tre timmar i veckan, varvid inga hemläxor skulle få förekomma och utom bibeln inga andra läroböcker skulle få användas än en läsebok med berättelser ur Gamla testamentet. Med hänsyn härtill borde enligt motionärens mening en inskränkning kunna ske i den dogmatiska delen av den utav kommittén för seminarierna föreslagna kursen i kristendoms-kunskap.

Den av motionären föreslagna förändringen är således motiverad av en utav honom önskad omläggning av kristendomsundervisningen i folkskolan. Då emellertid frågan om förändrad undervisningsplan för folkskolan för närvarande är föremål för folkundervisningskommitténs förberedande behandling och i varje fall icke i förevarande sammanhang kan göras till föremål för något Riksdagens beslut, bör enligt utskottets mening motionärens yrkande beträffande seminariernas undervisningsplan icke föranleda något Riksdagens uttalande.

Arbetssättet.

En huvudpunkt i kommitténs förslag till ny undervisningsplan för seminarierna är yrkandet på genomförandet vid dessa läroanstalter av ett friare arbetssätt med större utrymme för och fullständigare tillgodogörande av elevernas självverksamhet. Lika med departementschefen vill utskottet uttala sitt livliga instämmande i den uppfattning, som i nämnda yrkande kommit till uttryck.

Såsom villkor för inträde i seminarium fordras enligt gällande stadga, bland annat, att sökanden skall hava »begått Herrens nattvard». I anslutning till ett av Första kammaren vid 1910 års Riksdag fattat beslut har kommittén föreslagit den ändring i nämnda villkor, att inträdessökande skall vara »döpt medlem av svenska kyrkan och efter där åtnjuten konfirmationsundervisning behörigen förklarats berättigad till konfirmation och nattvardsgång». Departementschefen åter ansluter sig till ett av Andra kammaren vid samma Riksdag fattat beslut, att inträdessökande skall vara »medlem av svenska kyrkan». I sin förutberörda motion har herr K. J. Ekman yrkat, att vid beviljande helt eller delvis av Kungl. Maj:ts i förevarande proposition gjorda anslagsyrkanden Riksdagen måtte fästa såsom villkor, att ifrågakavande bestämmelse i en blivande stadga för folkskoleseminarierna avfattas i enlighet med kommitténs ovan angivna förslag

Inträdessökningsfordran med avseende på ställning inom statskyrkan.

Utskottet ställer sig för sin del på den av departementschefen och Andra kammaren vid 1910 års Riksdag hävdade ståndpunkten och får förty avstyrka herr Ekmans berörda motion.

Vad departementschefen i övrigt anført till statsrådsprotokollet angående seminariernas organisation, styrelse och undervisningsplan har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

För tillämpning av den utav kommittén föreslagna och av departementschefen förordade undervisningsplanen erfordras såsom i det föregående anmärkts en ökning av seminariernas lärarkrafter, såväl ämneslärare och lärare i övningsämnen som lärare vid övningsskolorna, varom framställning nu göres i föreliggande proposition.

Ökning av seminariernas lärarkrafter.

Beträffande den sålunda äskade ökningen av seminariernas lärarkrafter har utskottet icke funnit skäl till annan anmärkning än den, att, vid bifall till vad utskottet föreslagit i fråga om ämnet främmande språk, arvoden till timlärare böra beräknas vid enkelseminarium för blott 7 veckotimmar och vid dubbelseminarium för allenast 14 veckotimmar. De föreslagna arvodesbeloppen för timlärare har utskottet funnit lämpligt avvägda, liksom utskottet anser den för lärarna i trädgårdsskötsel ifrågasatta arvodesökningen skäligen.

Vidare har av Kungl. Maj:t äskats höjning av de nu för seminarierna anvisade ordinarie anslagen till materiell, ljus och ved m. m. samt till seminarieträdgårdarnas skötsel och vård samt hemställts om beviljande av vissa anslagsbelopp å extra stat för samma ändamål. Härigenom skulle bestri-
das dels de under senaste tiden stegrade utgifterna för uppvärmning, ren-

Förbättring av seminariernas utrustning.

hållning m. m., dels kostnaderna för anskaffande av boksamlingar, undervisningsmateriell samt materiell för gymnastik och idrott, dels ökning av seminarieläkarnas arvoden samt arvoden till skrivbiträden åt rektorerna och till bibliotekarier, dels kostnaderna för årlig tryckning av årsredogörelserna, dels ock vissa kostnader för seminarieträdgårdarnas skötsel och vård. Därjämte har för oförutsedda behov avsetts ett belopp av 10,000 kronor.

Vad angår de belopp, som av departementschefen beräknats för nu angivna ändamål, har utskottet ansett, att en minskning med i genomsnitt 300 kronor för varje seminarium bör ske i de för anskaffande av böcker och undervisningsmateriell avsedda årsanslagen, samt att ett belopp av 7,000 kronor för oförutsedda behov bör vara tillräckligt.

I anledning av vad departementschefen anfört rörande avlöningsförmånerna för seminariernas vaktmästare, vill utskottet som sin åsikt uttala, att desamma vid dubbelseminarium samt vid enkelseminarium, där utom vanliga vaktmästargöromål eldning och dylikt åligger vaktmästaren, icke i något fall böra sättas högre än för förste vaktmästare i nyreglerat verk, samt för övrigt icke i något fall högre än för vaktmästare i nyreglerat verk.

*Höjning av
elevstipen-
dierna.*

Slutligen har av Kungl. Maj:t föreslagits en höjning av de till seminarieelever utgående stipendiebeloppen, vilka för närvarande i medeltal belöpa sig till omkring 65 kronor årligen för varje elev, som erhåller sådant understöd. Av kommittén hade, under erinran att stipendiebeloppen vore oförändrat desamma som för nära 50 år sedan samt under hänvisning till penningvärdets sjunkande och levnadskostnadernas stegring, föreslagits en höjning av nämnda belopp till i medeltal 200 kronor årligen för varje stipendiat. Departementschefen har av statsfinansiella hänsyn ansett sig böra stanna vid en höjning av stipendiebeloppen till omkring 130 kronor.

Utskottet vill icke förneka, att de ovan anförda, av kommittén åberopade skälen för stipendiebeloppens höjande äro beaktansvärda. Men utskottet håller före, att en fördubbling av stipendiebeloppen, såsom i propositionen föreslagits, innebär mer, än som kan anses av förhållandena påkallat, och finner en höjning av nämnda belopp med omkring 50 procent eller till omkring 100 kronor vara det högsta, som för närvarande bör ifrågakomma.

Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit i fråga om det å ordinarie stat uppförda anslaget till stipendier åt seminarieelever, bör motsvarande inskränkning ske i den av Kungl. Maj:t begärda ökningen av förut utav Riksdagens båda kamrar å extra stat beviljat anslag till stipendier åt eleverna i vissa parallellklasser.

I anslutning till vad departementschefen uttalat angående stipendie-medlens fördelning vill utskottet betona önskvärdheten av, att sådana förändringar i nu gällande bestämmelser vidtagas, som kunna medföra trygghet för att stipendieunderstöden komma att tilldelas blott verkligt behövande elever.

Genom de nedsättningar å av Kungl. Maj:t äskade anslagshöjningar, som nu av utskottet föreslagits, skulle för år 1914 uppstå en besparing utgörande i runt tal på anslagen å ordinarie stat 57,525 kronor och på anslagen å extra stat 6,600 kronor eller tillhopa 64,125 kronor.

Slutligen vill utskottet på av departementschefen anförda skäl förorda, att de båda här berörda ordinarie anslagen, nämligen till seminarier för folkskollärares bildande och till stipendier för seminarieelever, vilka nu tillsammans med anslagen till arvoden åt folkskoleinspektörer och till undervisningsmateriell m. m. för folkskolor ingå i ett gemensamt reservationsanslag till folkundervisningen, utbrytas ur detta och uppföras såsom ett gemensamt reservationsanslag till folkskoleseminarierna, att det förstnämnda av berörda båda anslag erhåller titeln: Folkskoleseminarierna, samt att det å ordinarie stat uppförda anslaget: Undervisningsmateriell m. m. för folkskolor å 30,000 kronor, uppföres såsom ett särskilt reservationsanslag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:t förevarande proposition och med avslag å herrar Ekmans, Olssons och Sändlers ovanberörda motioner, må

a) till förstärkande av folkskoleseminariernas lärarkrafter med 13 ämneslärare samt 12 lärare vid övnings-skolorna, till bestridande av ersättning enligt stadgade grunder till övningslärare vid seminarierna för utsträckt tjänstgöring ävensom till beredande av tillgång till ökning av de till materiell samt ved och ljus m. m. för de olika seminarierna utgående årliga anslagen höja det nu under rubriken: Seminarier för folkskollärares bildande, i riksstaten å ordinarie stat uppförda anslaget å 617,165 kronor, utöver redan beviljat belopp av 46,750 kronor, med 66,065 kronor samt i riksstaten uppföra detsamma under förändrad benämning: Folkskoleseminarierna, med 729,980 kronor;

b) för beredande av tillfällig löneförbättring till de ordinarie lärarna och lärarinnorna vid folkskole-

seminariernas övningsskolor, i Stockholm och Göteborg med 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna och i övriga städer med 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna, bevilja på extra stat för år 1914, utöver redan beviljat belopp av 9,800 kronor, ytterligare 1,500 kronor;

c) för beredande av tillgång till anskaffande av böcker, undervisningsmateriell m. m. vid de särskilda seminarierna bevilja på extra stat för år 1914 ett belopp av 81,400 kronor;

d) höja det i riksstaten å ordinarie stat uppförda anslaget till stipendier för seminarieelever från 93,750 kronor, utöver förut beviljat belopp å 6,400 kronor, med ytterligare 50,075 kronor till 150,225 kronor;

e) till stipendier för seminarieelever vid vissa parallellklasser vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Strängnäs, Falun och Kalmar bevilja på extra stat för år 1914, utöver redan beviljat belopp, ytterligare 3,600 kronor;

f) besluta, ej mindre att berörda två ordinarie anslag till folkskoleseminarierna och till stipendier för seminarieelever må utgöra ett gemensamt reservationsanslag för folkskoleseminarierna, än även att det i riksstaten å ordinarie stat uppförda anslaget: Undervisningsmateriell m. m. för folkskolor, å 30,000 kronor, vilket anslag nu tillika med de ordinarie anslagen till seminarier för folkskollärares bildande, till stipendier för seminarieelever samt till arvoden åt folkskoleinspektörer utgör ett gemensamt reservationsanslag, skall i riksstaten uppföras såsom ett särskilt reservationsanslag.

Vid bifall till punkt e) kommer anslaget till inrättande av vissa parallellklasser vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Strängnäs, Kalmar, Växjö och Falun att uppföras med ett till 58,095 kronor förhöjt belopp.

Stockholm den 24 maj 1913.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid de i utlåtandena nr 139—183 omförmälda ärendenas slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från Första kammaren: herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *S. H. Kvarnzelius*, *O. Jonsson*, greve *P. O. L. Klingspor*, friherre *H. C. Falkenberg*, friherre *J. G. Beck-Friis*, *A. C. Lindblad*, *O. M. Strömberg*, *C. G. Ekman*, *A. Åström*, *N. O. Bruce* och *A. W. Lindh*, samt från Andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *H. Andersson*, *F. W. Thorsson*, *P. Olsson*, *C. Persson*, *K. Starbäck*, *K. V. Rydén*, *N. E. Lindberg*, *J. Ström*, *G. Odqvist*, *E. A. Nilson* och *H. Lemke*.

Reservationer:

av herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *O. Jonsson*, friherre *H. C. Falkenberg*, *H. Andersson*, *C. Persson*, *G. Odqvist*, och *H. Lemke*;

av greve *P. O. L. Klingspor*, som ansett, att utskottet bort hemställa, att Riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förvarande proposition och med bifall till herr Ekmans ovanberörda motion samt med avslag å herrar Olssons och Sändlers omförmälda motioner, må, under förutsättning att sådan ändring i stadgan för folkskollärareseminarierna i riket vidtages, att den som önskar att såsom elev vinna inträde i seminarium skall, bland annat, genom vederbörande pastorsämbetes intyg styrka, att sökanden är döpt medlem av svenska kyrkan och efter där åtnjuten konfirmationsundervisning behörigen förklarats berättigad till konfirmation och nattvardsgång, a) till förstärkande av etc. (lika med utskottets förslag),

av herrar friherre *J. G. Beck-Friis*, *O. M. Strömberg* och *A. Åström*, som ansett att utskottet bort hemställa,

A. Att Riksdagen med avslag å herrar Olssons och Sändlers ovannämnda motioner, må

a) till förstärkande av etc. (lika med utskottets förslag) samt

B. Att Riksdagen, i anledning av herr Ekmans ovan omförmälda motion, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t tacktes taga i övervägande, huruvida sådan ändring i stadgan för folkskollärareseminarierna i riket vidtages, att den som önskar att såsom elev vinna inträde i seminarium skall, bland annat genom vederbörande pastorsämbetes intyg styrka, att sökanden är döpt medlem av svenska kyrkan och efter där åtnjuten konfirmationsundervisning behörigen förklarats berättigad till konfirmation och nattvardsgång.